

Wymagania edukacyjne (ogólne) dla uczniów na poszczególne oceny z przedmiotu historia dla klasy V

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> wskazuje kontynent, z którego pochodzi człowiek; opisuje życie ludzi przed rewolucją neolityczną i po niej; rozumie pojęcia: wędrowny i osiadły tryb życia oraz potrafi je wyjaśnić 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: neolit, paleolit, rewolucja neolityczna 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, dlaczego pierwsi ludzie prowadzili najpierw wędrowny, a później osiadły tryb życia; wie, dlaczego pojawili się kupcy i rzemieślnicy 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wpływ rewolucji neolitycznej na zmiany w życiu ludzi na różnych płaszczyznach 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wpływ warunków geograficznych na życie ludzi i zmiany w nim zachodzące
<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Mezopotamię; 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie nowych 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie wylewów rzek dla 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia okoliczności, które wpłynęły na powstanie państwa 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje znaczenie wynaleźenia pisma dla funkcjonowania państwa; wskazuje konsekwencje

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> wymienia trzy osiągnięcia mieszkańców Mezopotamii; wie, kim był Hammurabi, i zna założenia jego kodeksu; wymienia surowce, z których zaczęto wyrabiać narzędzia 	<p>surowców, z których wykonywano narzędzia;</p> <ul style="list-style-type: none"> zna najważniejsze rzeki Mezopotamii; rozumie znaczenie słów: politeizm i kodeks 	<p>rozwoju rolnictwa;</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia religię politeistyczną; uzasadnia nazwę Żyzny Półksiężyc 		<p>wynalezienia koła</p>

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> • wie, nad jaką rzeką leży Egipt; • rozumie pojęcia: faraon i hieroglify; • rozumie pojęcia: politeizm, piramida, sarkofag, mumia; • wymienia trzy osiągnięcia Egipcjan 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, dlaczego wylewy Nilu miały wpływ na plony; • wie, czym zajmowali się: faraon, pisarze, rzemieślnicy, kupcy, kapłani; • wymienia bogów egipskich 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Egipt był nazywany darem Nilu; • rozumie pojęcie monarcha despotyczna; • rozumie, dlaczego Egipcjanie mumifikowali zwłoki 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia władzę faraona; • rozumie znaczenie pisma dla funkcjonowania państwa; • rozumie znaczenie wynalazków Egipcjan 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje Egipt z Mezopotamią pod względem wpływu warunków geograficznych na życie mieszkańców; • porównuje wynalazki poznanych cywilizacji
<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Palestynę; • rozumie pojęcia: Dekalog, judaizm; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: monoteizm, Jahwe; • podaje 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na związek warunków geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wędrówki i niewolę Żydów 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje cechy judaizmu i chrześcijaństwa, dostrzega korzenie chrześcijaństwa

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> • wie, w kogo wierzyli Żydzi 	<p>cechy judaizmu</p>	<p>z zajęciami mieszkańców w Palestynie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najważniejsze postacie z historii Izraela i wiąże je z wydarzeniami 		<p>w judaizmie</p>
<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie miejsca powstania cywilizacji w Azji; • wymienia po jednym osiągnięciu każdej z tych cywilizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia osiągnięcia pierwszych cywilizacji w Azji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ warunków geograficznych na powstanie cywilizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie chińskich wynalazków 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wynalazki, które zostały przeniesione z Azji do Europy

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie starożytną Grecję; rozumie pojęcie polis; wymienia zajęcia Greków 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia : Hellada , Hellenowie, akropol , agora, kolonia 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzeżę i omawia wpływ warunków geograficznych na zajęcia i sposób życia starożytnych Greków 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie przyczyny powstawania polis; rozumie przyczyny kolonizacji greckiej 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie przyczyny wpływów greckich w basenie Morza Śródziemnego

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcie demokracja 	<ul style="list-style-type: none"> omawia demokrację jako sposób sprawowania rządów 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia urzędników ateńskich oraz ich kompetencje 	<ul style="list-style-type: none"> omawia różnice w zadaniach kobiet i mężczyzn oraz obywateli i cudzoziemców 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje współczesną demokrację z demokracją ateńską
<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcie politeizm w odniesieniu do wierzeń Greków; wie, gdzie była siedziba bogów greckich; zna co najmniej jednego boga greckiego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejszych bogów greckich: Zeusa, Posejdona, Hades, Atenę, 	<ul style="list-style-type: none"> zna sposoby oddawania czci bogom; zna bogów olimpijskich i wie, za 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kim był Homer; wie, kim byli herosi 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wskazać znaczenie religii jako czynnika jednoczącego Greków

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	<p>Afrodytę, Herę, Apolla;</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje wygląd bogów i sferę życia, za którą odpowiadali 	<p>co odpowiadali</p>		
<ul style="list-style-type: none"> wie, gdzie odbywały się igrzyska; wie, jak wyglądał teatr grecki 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje dyscypliny sportowe, które były uprawiane w 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie sportu w codziennym życiu Greków 	<ul style="list-style-type: none"> wie, czym różni się tragedia od komedii; wymienia twórców tragedii i komedii 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, dlaczego igrzyska i teatr były czynnikami integrującymi Greków

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	<p>czasie igrzysk;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, jak wyglądała praca i stroje aktorów; • wie, jaka była geneza teatru 	<p>w;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, w jaki sposób nagradzano zwycięzców na igrzyskach 		
<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać budynek wzniesiony przez Greków; • rozumie pojęcie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie pisma dla rozwoju nauki; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia porządk architektoniczne; • wie, czym 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje osiągnięcia Greków z osiągnięciami dotychczas poznanych cywilizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega integrujący charakter sztuki i nauki greckiej

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<p>filozofia;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, jak wyglądało pismo greckie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia greckich filozofów i twórców w kultury; • wskazuje nauki, które rozwinęły się w Grecji 	<p>zajmowali się filozofowie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna dokonania Homera 		
<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać Rzym na mapie; • zna pojęcie republika 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy Rzym stał się republiką; 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje kompetencje urzędników 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje republikę rzymską z demokracją ateńską 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przyczyny walk plebejuszy z patrycjuszami

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady funkcjonowania republiki; wymienia rzymskie urzędy; wie, jak byli ubrani urzędnicy rzymscy 	<p>rzymskich</p>		
<ul style="list-style-type: none"> potrafi pokazać Imperium Rzymskie na mapie; wie skąd się brali niewolnicy; rozumie pojęcie cesarstwo 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcie romanizacja ; wie, kim był Gajusz Juliusz Cezar; wie, kiedy upadła republika; 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny rzymskich podbojów; wie, jaki był wpływ Rzymian na podbite prowincje 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, dlaczego doszło do upadku republiki; wskazuje efekty podbojów rzymskich i upadku republiki 	<ul style="list-style-type: none"> omawia różnice między republiką a cesarstwem

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	<ul style="list-style-type: none"> omawia położenie niewolników 			
<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: akwedukt, łuk triumfalny, gladiator; omawia religię Rzymian 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia bogów rzymskich; wskazuje osiągnięcia Rzymian w budownictwie; potrafi wyjaśnić powiedzenie : „Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu.” 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o edukacji rzymskiej; wymienia rzymskich twórców kultury 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ Greków na kulturę rzymską; uzasadnia, że państwo rzymskie było krajem wielu religii 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega wpływ osiągnięć Rzymian na współczesny świat
<ul style="list-style-type: none"> zna datę upadku Cesarstwa 	<ul style="list-style-type: none"> omawia założenia chrześcijańskie 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie przyczyny prześladowań 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przyczyny rozwoju chrześcijaństwa

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<p>Rzymskiego na Zachodzie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, gdzie i kiedy narodziło się chrześcijaństwo; • wie, kim był Jezus Chrystus; • rozumie pojęcie chrześcijaństwo 	<p>stwa;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, jak wyglądało życie pierwszych chrześcijan; • omawia rozwój chrześcijaństwa; • rozumie pojęcia: barbarzyńcy, tolerancja religijna 	<p>ń chrześcijan;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny słabości Imperium Rzymskiego 		
<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje Bizancjum na mapie; • rozumie pojęcia: Cesarstwo Wschodnie, schizma 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia działania cesarza Justyniana; • wskazuje osiągnięcia Bizancjum 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między Cesarstwem Wschodnim a Zachodnim; 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje argumenty uzasadniające przydomek cesarza Justyniana; • wskazuje działania, które miały pomóc w odbudowaniu cesarstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia współczesne konsekwencje schizmy wschodniej

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<p>wschodnia;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, jak wygląda mozaika 	<p>w dziedzinie kultury i architektury ;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna konsekwencje schizmy wschodniej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie Bizancjum dla zachowania dorobku starożytności 		
<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Półwysep Arabski; • wie, kim był Mahomet; • rozumie pojęcia: islam, Koran, muzułmanin, arabeska; • wie, w którym wieku powstał 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia założenia islamu; • wskazuje ziemie podbite przez Arabów; • rozumie znaczenie roku 622 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia filary islamu; • omawia politykę Arabów na podbitych terenach 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, jakie znaczenie mieli Arabowie w przekazaniu potomnym dorobku starożytnych Greków 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie handlu i wojen arabskich dla rozprzestrzeniania się osiągnięć innych kultur

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
islam				
<ul style="list-style-type: none"> • wie, kim był Karol Wielki; • zna daty: 800 r., 843 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy Frankowie przyjęli chrzest; • wie, kim był Chlodwig; • wie, co zmienił traktat w Verdun 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany wprowadzone przez Karola Wielkiego w zakresie kultury i sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie przyjęcia chrztu przez Franków; • rozumie, dlaczego Karolowi nadano przydomek Wielki 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, dlaczego upadek Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie zmienił Europę; • rozumie znaczenie zmian, które zaszły dzięki reformom Karola Wielkiego
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia państwa, które powstały po traktacie w Verdun; • wie, kto został cesarzem w 962 r.; 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje władzę króla we wczesnym średniowieczu; • potrafi wskazać na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny najazdów wikingów na Europę 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie koronacji Ottona I na cesarza 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przyczyny osłabienia władzy królewskiej we wczesnym średniowieczu

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> • wie, kim byli wikingowie 	<p>podboje wikingów i państwa, które powstały po traktacie w Verdun;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia języki, które wykształciły się w Europie we wczesnym średniowieczu 			
<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wymienić państwa słowiańskie; • wie, jak żyli pierwsi Słowianie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia organizację państw słowiańskich 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, w jaki sposób chrystianizowano plemiona słowiańskie; • rozumie pojęcie 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, dlaczego Cyryla i Metodego nazywano apostołami Słowian; • rozumie i omawia różnice spowodowane przyjęciem chrztu ze wschodu i zachodu Europy 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega współczesne skutki przyjmowania chrztu przez Słowian z Rzymu lub Bizancjum

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
		cyrylica i dostrzega znaczenie pisma dla rozwoju chrześcijaństwa w Europie		
<ul style="list-style-type: none"> • wie, kto mógł zostać rycerzem, przedstawia zadania rycerza; • opowiada, na czym polegał system lenny 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia drogę od pазia do rycerza oraz zadania związane z poszczególnymi stopniami; • rozumie pojęcia: wasal, senior, lenno; • opowiada o 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie immunitet; • opowiada o ceremonii nadawania lenna; • wie, na czym polegała kultura rycerska 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przyczyny i skutki powstania systemu lennego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę króla w systemie lennym; • rozumie, jaki wpływ miał system lenny na pozycję króla i sytuację wewnętrzną w państwie

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	zamku i jego roli jako siedziby możnowładcy			
<ul style="list-style-type: none"> • wie jak wyglądało życie na wsi średniowiecznej; • dostrzega różnice między panem a poddanymi 	<ul style="list-style-type: none"> • zna narzędzia używane do pracy na roli w okresie średniowiecza; • wie, na czym polegało osadnictwo 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia obowiązki chłopów i pana; • wskazuje nowe sposoby uprawiania ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie osadnictwa dla właściciela ziemi; • rozumie znaczenie pogody dla życia na wsi 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie wpływ nowych metod uprawiania ziemi i nowych narzędzi na życie mieszkańców wsi
<ul style="list-style-type: none"> • wie, czym zajmowali się mieszkańcy miast; • potrafi opisać wygląd średniowiecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, jakie grupy społeczne mieszkały w średniowiecznych miastach; 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o procesie lokowania miasta i jego cechach; • rozumie, jakie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, dlaczego właściciele ziemi dążyli do lokowania miast; • opisuje samorząd miasta w średniowieczu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podobieństwa i różnice między miastem współczesnym a średniowiecznym

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
miasta	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: cech, mistrz, czeladnik; • wymienia funkcje miast 	znaczenie miały cechy		
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia style architektoniczne średniowiecza; • wie, co się działo na uniwersytecie; • wie, czym się zajmowali zakonnicy 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady średniowiecznych zakonów; • wie, gdzie powstał pierwszy zakon, zna jego założyciela; • rozumie zasadę „Módl się i pracuj” 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najstarsze uniwersytety; • rozumie rolę uniwersytetu; • wie, czym zajmowali się dominikanie i franciszkanie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie wpływ duchowieństwa i chrześcijaństwa na życie w średniowiecznej Europie 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje rolę zakonów w średniowieczu i we współczesności

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> • wie, czego dotyczył spór między papieżem a cesarzem 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kim byli: Henryk IV i Grzegorz VII; • rozumie pojęcie konkordat wormacki; • opowiada o etapach sporu między papieżem a cesarzem; • wymienia założenia reformy kościoła zaproponowane przez klasztory benedyktyńskie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie określenie „pójść do Kanossy” i zna jego genezę 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przyczyny sporu między papieżem a cesarstwem; • rozumie przyczyny zmian zaproponowanych przez klasztory benedyktyńskie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie konkordatu w Wormacji dla stosunków między Kościołem a państwami średniowiecznej Europy

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: krucjata, wyprawa krzyżowa; • wie, czym zajmowały się zakony rycerskie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie trasy wypraw krzyżowych i miejsca powstawania państw krzyżowców ; • wymienia zakony rycerskie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny wypraw krzyżowych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie wpływ wartości uznawanych w średniowieczu za ważne na powstanie ruchu krucjatowego; • wskazuje skutki wypraw krzyżowych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przyczyny zakończenia krucjat
<ul style="list-style-type: none"> • wie, kim był Mieszko I; • wie, kiedy Polska przyjęła chrzest 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia największe plemiona zamieszkujące ziemie polskie; • opowiada o tworzeniu państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy była bitwa pod Cedynią; • rozumie znaczenie podbojów dla tworzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny i skutki przyjęcia chrześcijaństwa 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zmiany spowodowane przez chrzest w kontekście międzynarodowego położenia Polski

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	<p>polskiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiada o przyjęciu chrztu 	<p>państwa Mieszka</p>		
<ul style="list-style-type: none"> wie, kto był następcą Mieszka I; wie, kim był św. Wojciech; wie, w którym roku Bolesław Chrobry został królem i kiedy był zjazd w Gnieźnie 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kto i kiedy brał udział w zjeździe gnieźnieńskim; opowiada o misji biskupa Wojciecha; wie, z kim Bolesław Chrobry toczył wojny i zna rezultat tych wojen 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie powołania pierwszego arcybiskupstwa na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, jak koronacja wpłynęła na sytuację Polski w Europie

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> • wie, jaka dynastia sprawowała rządy w średniowiecznej Polsce; • wie, kim byli Mieszko II, Bolesław Śmiały, Kazimierz Odnowiciel 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia problemy Polski w I połowie XI w. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny problemów Polski w XI w.; • wskazuje działania mające na celu poprawę sytuacji Polski podejmowane przez kolejnych władców 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przyczyny problemów wewnętrznych państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje skutki koronacji Bolesława Śmiałego i zamordowania biskupa Stanisława
<ul style="list-style-type: none"> • wie, kto i kiedy podzielił Polskę na dzielnice; • wskazuje na mapie Polskę w XII w. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia władców Polski – Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, dlaczego obrona Głogowa przeszła do legendy; 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia skutki testamentu Bolesława Krzywoustego; • rozumie znaczenie konfliktu między Bolesławem a Zbigniewem 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje znaczenie podboju Pomorza

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	<ul style="list-style-type: none"> o; • wie, na czym polegał konflikt Bolesława i Zbigniewa 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia działania Bolesława Krzywoustego 		
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia grupy społeczne w Polsce średniowiecznej; • wie, jakie były zajęcia wojów; • zna pojęcia: możnowładca, wojowie, duchowieństwo 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje życie na wsi, w mieście 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice występujące między poszczególnymi stanami 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega wpływ chrześcijaństwa na funkcjonowanie państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, jakie znaczenie miały powinności poszczególnych grup społecznych dla funkcjonowania państwa
<ul style="list-style-type: none"> • wie, co oznaczał 	<ul style="list-style-type: none"> • zna sąsiadów 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, w jaki sposób 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje skutki stosunków Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje skutki rozbicia

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<p>podział Polski na dzielnice;</p> <ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: Krzyżacy, Mongołowie 	<p>Polski w okresie rozbitcia dzielnicowego;</p> <ul style="list-style-type: none"> wie, z kim walczyli Polacy w okresie rozbitcia dzielnicowego, i zna efekty tych walk 	<p>układały się stosunki z sąsiadami Polski w okresie rozbitcia dzielnicowego;</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje proces budowania państwa krzyżackiego 	<p>z sąsiadami;</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny zaproszenia Krzyżaków do Polski 	<p>dzielnicowego na różnych płaszczyznach</p>
<ul style="list-style-type: none"> wymienia stany w społeczeństwie polskim; wie, na czym polegała kolonizacja; zna pojęcie trójpolówka 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o procesie kolonizacji na prawie niemieckim; wymienia zajęcia różnych stanów 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie zmian w rolnictwie dla życia ludzi 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje znaczenie kolonizacji dla rozwoju gospodarczego; wskazuje, w jaki sposób kształtował się samorząd na wsi, a jak w mieście 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, w jaki sposób ukształtowały się poszczególne grupy społeczne w Polsce

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> • wie, kto i kiedy zjednoczył ziemie polskie; • wie, jakie ziemie Polska utraciła na rzecz Krzyżaków 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia kolejnych władców Polski; • wie, kiedy Polska utraciła Pomorze Gdańskie; • wskazuje wydarzenie uznawane za zakończenie rozbicia dzielnicowego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny zjednoczenia ziem polskich, • rozumie znaczenie utraty Pomorza; • opowiada o próbach odzyskania utraconych ziem 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje rolę Kościoła w zjednoczeniu ziem polskich 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie zjednoczenia ziem polskich dla zmiany położenia międzynarodowego Polski

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<ul style="list-style-type: none"> • wie, kto był ostatnim królem Polski z dynastii Piastów; • rozumie powiedzenie „Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.” 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia działania Kazimierza Wielkiego w różnych dziedzinach; • wie, kiedy została utworzona Akademia Krakowska 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie powołania Akademii Krakowskiej; • omawia, w jaki sposób Kazimierz Wielki rozwiązał problemy z Czechami i Krzyżakami 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie pokoju z Krzyżakami i Czechami dla Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • - analizuje całokształt polityki Kazimierza Wielkiego i słuszność danego mu przydomka
<ul style="list-style-type: none"> • wie, z kim Polska zawarła unię w XIV w.; • wie, kim byli: Jadwiga i Władysław Jagiełło; • wie, jaki był rezultat bitwy pod 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o zawarciu unii Polski z Węgrami i Litwą; • opowiada o chrzcie Litwy i tzw. wielkiej wojnie z 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przyczyny zawarcia przez Polskę unii z Litwą; • wie, dlaczego doszło do wielkiej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie przywileju koszyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zmiany zachodzące w państwie polskim pod wpływem unii

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<p>Grunwaldem, wie, kto w niej walczył;</p> <ul style="list-style-type: none"> zna nazwę dynastii, która rządziła Polską od 1385 roku 	<p>Krzyżakami;</p> <ul style="list-style-type: none"> wie, dlaczego doszło do wojny z Krzyżakami w 1409 r. 	<p>wojny z Krzyżakami;</p> <ul style="list-style-type: none"> zna postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego 		
<ul style="list-style-type: none"> wie, kim byli: Władysław Warneńczyk, Kazimierz Jagiellończyk; wie, kiedy Polska odzyskała Pomorze Gdańskie 	<ul style="list-style-type: none"> wie, jakie były efekty drugiego pokoju toruńskiego; zna powody rozpadu unii polsko-węgierskiej 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o wojnie trzynastoletniej; wie, w których państwach zasiadali na tronach władcy z dynastii Jagiellonów; zna cele i 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie odzyskania Gdańska dla Polski 	<ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny wzrostu potęgi Jagiellonów

Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
		efekty działania Związku Pruskiego		
<ul style="list-style-type: none"> • wie, z jakich izb składał się sejm i kto w nim zasiadał; • rozumie pojęcie szlachta 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: przywilej, sejm walny, konstytucja nihil novi, elekcja; • wie, na czym polegała monarchia stanowa 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy zebrał się pierwszy polski sejm; • opowiada o kształtowaniu się monarchii stanowej; • opowiada o powstawaniu przywilejów 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie okoliczności nadawania przywilejów, wskazuje ich konsekwencje; • wymienia treść przywilejów nadanych szlachcie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcjonowanie monarchii stanowej, dostrzega różnice między monarchią stanową a patrymonialną